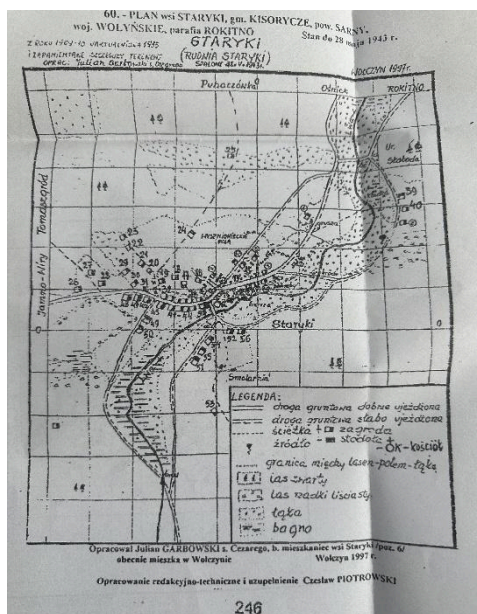

Wspomnienia rodziny Genowefy Szram (przekazane przez jej synów : Ryszarda i Waldemara)

Fot. 1. Zdjęcie ślubne Genowefy i Bolesława Szram (1956 r.)

Genowefa Szram (z domu Garbowska) urodziła się 29.02.1936 roku we wsi Staryki (gmina Kisorycze, powiat Sarny, województwo wołyńskie)

Fot. 2. Mapa wsi Staryki

Fot. 3. Przystanek autobusowy przed Starykami (zdjęcie z 1998 r.)

Fot.4. Zalew w Starykach z widokiem na kolchoz

Fot. 5. W tym miejscu znajdowała się szkoła w Starykach wybudowana przed wojną przez KOP

Fot. 6. Pozostałości po cmentarzu w Starykach

Gmina Kisorycze zajmowała wschodnią część powiatu sarneńskiego i rozciągała się wzdłuż państwowej granicy ze Związkiem Sowieckim. Na północy graniczyła z województwem poleskim, na południu – z powiatem kostopolskim, na zachodzie – z gminą Klesów. Obejmowała 21 gromad (sołectw) z przynależnymi do nich 141 mniejszymi miejscowościami.

Według spisu powszechnego z 30 września 1921 roku ogólna liczba mieszkańców gminy wynosiła ponad 13000 osób (większość Ukraińców, Polacy, Żydzi, Niemcy i Białorusini).

Wieś Staryki należała do parafii Rokitno. Powstało ono w 1921 roku przy prawosławnej wsi Rokitno i przy stacji kolejowej o tej samej nazwie. Było ono miejscem zamieszkania dla rodzin hutników, zatrudnionych w uruchomionej tam hucie szkła „Vitrum”.

Fot. 7. Dworzec kolejowy w Rokitnie (1998 r.)

Fot. 8. Kościół w Rokitnie w trakcie remontu (1998 r.), po wojnie utworzono z niego dom kultury

W Rokitnie od 1924 roku stacjonował 18 batalion piechoty KOP i szwadron kawalerii KOP z pułku KOP „Sarny”.

Fot. 9. Koszary w Rokitnie

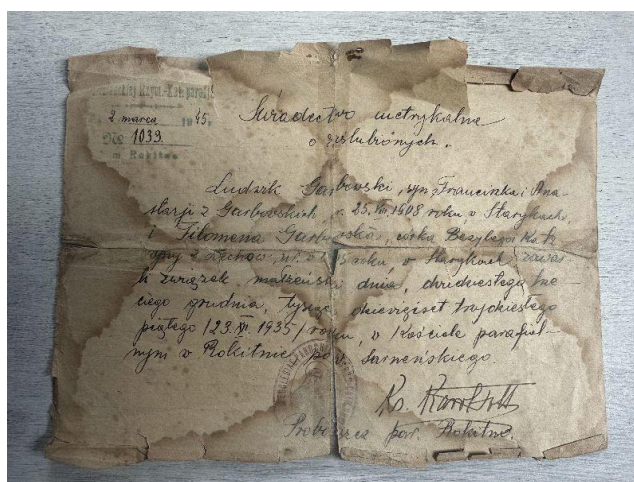
Na Wołyniu, gdzie obok siebie żyli Polacy i Ukraińcy, współżycie mieszkańców tych narodowości było dobre. Przejawami dobrych relacji było zawieranie związków małżeńskich polsko – ukraińskich, dobrosąsiedzkie stosunki, wzajemne świadczenie sobie przez Polaków i Ukraińców różnych przysług, zapraszanie się na święta oraz uroczystości rodzinne, występowanie w roli rodziców chrzestnych, drużbów i drużek na ślubie, wzajemne poszanowanie świąt religijnych przez niewykonywanie w tym czasie prac polowych. Tak było do 1943 roku, kiedy to zaczęło dochodzić do coraz częstszych ataków

na ludność polską, nacjonaści ukraińscy palili wioski zamieszkałe przez Polaków. W końcu czystki przybrały formę ludobójstwa.

Rodzicami Genowefy była Filomena (ur. 1905 – zm.1985) i Ludwik Garbowski (ur.1908 – zm. 1960), którzy pobrali się 23.12.1935 r. w kościele parafialnym w Rokitnie.

Fot. 10. Filomena i Ludwik Garbowski

Fot. 11. Świadectwo metrykalne o zaślubionych Filomenie i Ludwiku Garbowskich

Filomena była córką Katarzyny i Bazylego Garbowskich, natomiast rodzicami Ludwika byli Anastazja (ur.1872 -zm. 1958) i Maciej (zm. 1914)

Mieli dwójkę dzieci : Genowefę i Stanisława (ur.1938 – zm.1938)

Fot. 12. Filomena Garbowska w młodości (pierwsze zdjęcie na dole po prawej, drugie zdjęcie siedzi po prawej)

Fot. 13. Bazyli Garbowski na polowaniu (ze strzelbą po prawej stronie)

Fot. 14. Herb rodzinny Garbowskich

Rodzina Garbowskich prowadziła gospodarstwo rolne i podobnie jak inne rodziny z Kresów Wschodnich została przesiedlona w 1945 roku na Dolny Śląsk.

Najpierw zamieszkali w Wołczynie i Komorznie, część rodziny tam została (Garbowscy, Wrześniewscy, Lechowie). Później w okolicach Kłodzka i w latach 50 – tych los ich skierował do Minkowic Oławskich.

Najpierw mieszkali na ulicy Kolonialnej, później na ulicy Kościuszki.

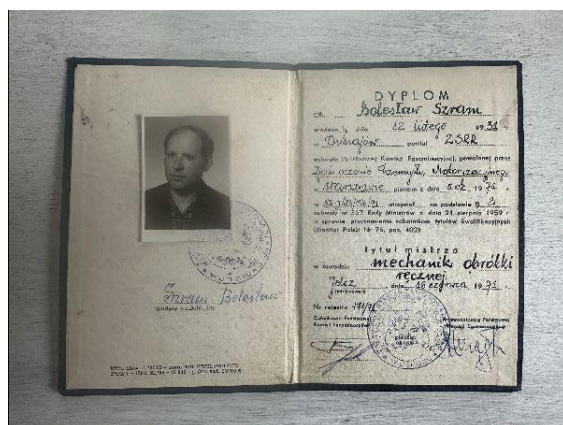
Pani Genowefa poznała w Minkowicach swojego męża, Bolesława, który został także przesiedlony z Kresów. Bolesław urodził się 12 lutego 1931 roku w Dunajowie. Jego rodzicami byli Maria (nazwisko rod. Kiełbasa) i Józef Szram.

Pobrali się 14.10.1956 roku w kościele pw. Jana Nepomucena w Minkowicach Oławskich.

Fot. 15. Ślub Genowefy i Bolesława

Państwo Szram pracowali w Jelczańskich Zakładach Przemysłowych.

Fot. 16. Dyplomy mistrzowskie Genowefy i Bolesława Szram

Fot. 17. Genowefa Szram w młodości

Fot. 18. Wizyta pana Waldemara Szram w rodzinnej miejscowości ojca (1996 r.)

Fot. 19. Wieś rodzinna Bolesława Szrama (Dunajew)

Fot. 20. W tym miejscu stał dom rodzinny rodziny Szram (Dunajew)

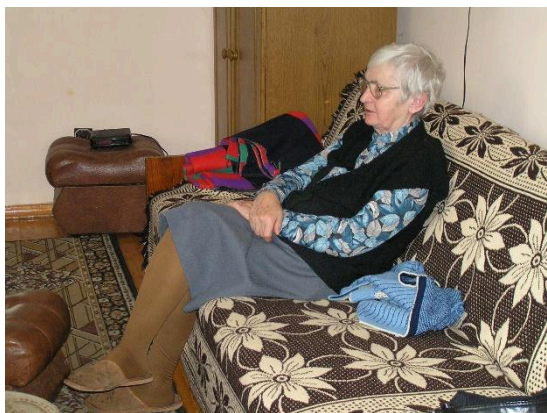
Fot. 21. Kościół katolicki i cerkiew prawosławna w Dunajewie

Państwo Szram mieli trzech synów: Ryszarda (ur. 1956 r.), Edwarda (ur. 1958 r) i Waldemara (ur.1960)

Ryszard ma troje dzieci (Małgorzata, ur. 1984, Jacek, ur. 1986, Paweł, ur. 1996), Waldemar ma syna Krzysztofa, ur. 1984 r., Edward jest księdzem katolickim.

Synowie pani Genowefy wspominają integrację mieszkańców Minkowic Oławskich, ich rodzice często spotykali się z państwem Kamińskich i Karwackich. Częste spotkania odbywały się domach znajomych. Wspólnie spędzany czas umilały śpiewy, tańce i rozmowy.

Pani Genowefa zmarła 19.12.2019 roku, natomiast Bolesław 20.01.1997 .

Fot. 22. Pani Genowefa i jej trzech synowie (Edward, Ryszard i Waldemar)

Fot. 23. Komunia Święta Waldemara Szram

Fot. 24. Komunia Święta Edwarda i Ryszarda

Fot. 25. Prymicia Edwarda – Minkowice Oławskie, 1986 r.

Fot. 26, 27,28 . Dzieciństwo synów Genowefy

Fot. 29. Genowefa z matką i synami

Fot. 30. Genowefa z mężem, matką i synami

Fot. 31. Przedszkole w Minkowicach Oławskich

Fot. 32 . Lata szkolne Edwarda Szram

Fot. 33. Kawalerka w Minkowicach Oł.

Fot. 34. Życie towarzyskie państwa Szram